

UTANFÖRSKAPET HAR BLIVIT ALLVARLIGARE

Klimatet på gatorna har hårdnat under de år Annica Arvidsson och Bengt Andreasson arbetat vid Räddningsmissionen. Gängproblematiken och mer blandmissbruk är några saker som gjort deras arbete med utsatta människor mer komplext.

TEXT: jennie danielsson FOTO: jonny lindh

"Det är fullt!" Fältarbetaren Annica Arvidsson minns en gång när hon knackade på dörren till en offentlig toalett där hon trodde att någon hemlös förskansat sig. Hon fortsatte knocka tills dörren öppnades, och där satt mycket riktigt en grupp människor som tänkt tillbringa natten på toaletten och de hade alltså inte plats för flera.

Det är ett "medlevarskap"

Sedan fyra år är Annica Arvidsson en av dem som jobbar med att söka upp hemlösa människor som tillbringar nätterna utomhus. I förstalaget handlar det om att få med dem till ett härbärge. Nästa steg är att få dem att successivt ta sig tillbaka till samhället och på sikt få ett eget boende och ett drogfritt liv.

- De flesta vill inte ha någon kontakt med socialtjänsten. Vi försöker då att vara en länk mellan socialtjänsten och de vänner som står utanför, säger Annica Arvidsson.

När hon säger "vänner" om stans hemlösa är det inte bara ett gulligt ord. Annica Arvidsson känner de flesta av dem sedan hon började på Räddningsmissionen för 20 år sedan. Hon jobbade som behandlingsassistent på Vasagatan 14 vid det som då kallades basstation. Det var ett stödboende för män över 20 år.

- Det handlade mycket om att hjälpa till med kontakterna med deras familjer, arbetsförmedlingen och socialtjänsten. Och så hittade vi på saker tillsammans; grillade, bowlade, gick på bio. Det var ett medlevarskap, säger Annica Arvidsson.

I samma hus som basstationen fanns ett café som var öppet för alla och där lärde hon känna många av de hemlösa. Men trots att hon känner dem väl är hon alltid försiktig när hon närmar sig på kvällarna.

- Många håller till i Nordstan och man får tänka på att inte klampa in i det som för dem är deras vardagsrum. Man får försiktigt fråga om de tänkt sig att sova någonstans i natt. Vi försöker visa dem respekt.

Bengt Andreasson bryter in:

- Vadå försöker? Ni gör ju det!

Tajming är det som gäller

Bengt jobbar själv med ungdomar i riskzonen. Han var pastor i Lövgårdets missionskyrka i 7 år och under de åren började han mer och mer arbeta med ungdomar som höll på att hamna snett. Räddningsmissionens fokus låg länge på dem som redan hamnat i missbruk och hemlöshet, men i mot slutet av 1990-talet började man fundera på hur man skulle kunna hjälpa till med att stoppa tillflödet och det var i den vevan som Bengt Andreasson började arbeta på Räddningsmissionen.

Barn- och ungdomsverksamhet har alltid funnits som en del av Räddningsmissionens arbete, men år 2000 startade de ett praktiskt inriktat projekt, ett arbetsmarknadsprojekt som kallades Ingången.

- Ungdomarna fick träna på vardagssaker som att gå upp på morgnarna, komma i tid och göra färdigt sådant de påbörjat. Vi var tre personal och 40 ungdomar, säger Bengt Andreasson.

Efter ett tag märkte han och hans medarbetare att det inte räckte att bara fokusera på arbete.

- Det kan vara svårt att få ett jobb om man inte har en bostad, och det kan vara svårt att ha en bostad om man inte har något jobb. Tajming är det som gäller, att snabbt kunna hjälpa till med en bostad när en person har fått ett jobb, säger han.

Det projekt han nu jobbar med är ett samverkansprojekt där såväl bostadsbolag som utbildningsföretag ingår.

Tyngre målgrupp

På de år som Bengt Andreasson varit verksam har han kunnat märka att målgruppen blivit tyngre. Nu är det tre personal på tolv ungdomar. Problematiken är mer blandad. Han refererar till Ungdomsstyrelsen som i en rapport säger att det aldrig tidigare funnits så många ungdomar som har jobb och bostad, men att samtidigt har de som är utanför aldrig varit så utanför som nu. Han upplever inte att det blivit svårare att få kontakt med ungdomarna, däremot att de har svårare att bryta sina negativa mönster.

Både Bengt Andreasson och Annica Arvidsson har sett klimatet hårdna ute på gatan.

– Det är bara tre veckor sedan vi var på en begravning för en som mördats i ett gängrelaterat bråk. Gängen präglar ungdomarna – även dem som inte är med i något. De är rädda. Ja, de som är med i gäng är också rädda, säger Bengt Andreasson.

– De avgör inte själva om de ska gå ur ett gäng. Det är en stor risk att ta att bryta med ett gäng. Det finns ett program som för dem som vill bryta med nazismen, Exit. Det borde finnas ett motsvarande för dem som vill lämna ett gäng, funderar Bengt Andreasson.

Annica Arvidsson har noterat att det är fler unga ute på nätterna.

– De är lite svårare att få kontakt med; ”Är ni morsor och farsor på stan, eller?”

Blandmissbruket har också ökat, alltså att man blandar olika droger och alkohol. Förr var det mer renodlat, antingen var man alkoholist eller narkotikamissbrukare.

Hoppfullt trots allt

Samtidigt som klimatet hårdnat och Annica Arvidsson arbetar med folk som varit hemlösa alla de 20 år som hon varit inom Räddningsmissionen, lider varken hon

eller Bengt Andreasson brist på historier om folk som lyckats ta sig vidare. Bengt Arvidsson berättar om ett samtal han fick från en överlycklig kille som satt på BB och just blivit pappa och Annica Arvidsson träffade nyligen en tjej som varit drogfri i sex år, fått barn och egen lägenhet.

– Det var en tjej som gjort en riktigt tuff resa och när vi sågs i Johanneskyrkan stod vi bara och grät båda två.

Bengt Andreasson har en vision om hur Räddningsmissionen skulle kunna gå vidare i arbetet mot hemlöshet. Han vill att Räddningsmissionen startar ett bostadsföretag som tar ett socialpolitiskt ansvar.

– Det skulle inte vara vinstdrivande, men kunna gå runt av sig självt. Om en person inte klarar hyran skulle han inte bli vräkt, utan få bo kvar med stöd av socialtjänsten. Vi skulle kunna vara det som allmännyttan inte längre är.

